herpy

KAMELEONY

## Fischer's Chameleon

# *Kinyongia fischeri*

*Kinyongia fischeri* to duży, zielony kameleon górski z gór Nguru i Nguu w Tanzanii. Samiec ma spłaszczony wyrostek na pysku i grzebień ze stożkowatych łusek wzdłuż grzbietu. Gatunek jest jajorodny i wymaga chłodnego, wilgotnego klimatu oraz dużego, gęsto obsadzonego roślinami terrarium. Wywieziono zaledwie kilka osobników prawdziwego gatunku, dlatego zasady hodowli opierają się na najbliższych krewnych, a gatunek najlepiej sprawdzi się u doświadczonego hodowcy.

Rodzina: Chamaeleonidae  Dawna nazwa: *Chamaeleon fischeri; Bradypodion fischeri; Chamaeleon tornieri*

### NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

#### ZWIERZĘ

| | |
|---|---|
| Wielkość dorosłego osobnika | **30-40 cm**<br>długość całkowita z ogonem |
| Długość życia | **6-7 lat** |
| Aktywność | **Za dnia** |
| Tryb życia | **Nadrzewny** |
| Środowisko | **Las deszczowy i las górski** |
| Trudność | **Doświadczony** |

#### HODOWLA

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **60 × 60 × 120 cm**<br>D × S × W dla 1 dorosłego osobnika |
| Temperatura w dzień | **20-25 °C** |
| Miejsce wygrzewania | **27-29 °C** |
| Temperatura w nocy | **12-16 °C** |
| Wilgotność | **70-100%** |
| Woda | **Bez miski z wodą** |
| UVB | **Zalecane**<br>Strefa Fergusona 2 |
| Pokarm | **Owady** |
| Utrzymanie | **Pojedynczo** |

#### ROZMNAŻANIE

| | |
|---|---|
| Rozmnażanie | **Jajorodny** |
| Dojrzałość płciowa | **9-12 miesięcy** |
| Wielkość zniesienia | **12-20 jaj** |
| Inkubacja | **240-330 dni**<br>przy 17-25 °C |

#### OCHRONA I FORMALNOŚCI

| | |
|---|---|
| CITES | **Załącznik II** |
| Załącznik unijny | **Załącznik B** |
| IUCN | **Bliski zagrożenia (NT)** |

## O gatunku

*Kinyongia fischeri* to duży kameleon z rodzaju *Kinyongia*. Samiec ma spłaszczony wyrostek na pysku długości do 20 mm, równej szerokości od nasady po czubek, z nielicznymi ząbkowanymi łuskami i prostą górną krawędzią. Wzdłuż grzbietu biegnie grzebień ze stożkowatych łusek, który u samca sięga do połowy ogona, a u samicy tylko do przedniej jednej trzeciej ciała. Samica ma mały wyrostek na pysku o długości kilku milimetrów i pojedyncze guzkowate łuski na przedniej części grzbietu.

W całej grupie samce są białe, żółte, jasnozielone do oliwkowozielonych, szare, brązowe i czarne w zmiennych wzorach, natomiast samice są przeważnie zielone z żółtymi rysunkami.

Największe osobniki osiągają długość całkowitą około 40 cm, samice są mniejsze. Długość ta dotyczy całej grupy *K. fischeri* i nie była mierzona osobno dla prawdziwego gatunku.

Epitet gatunkowy *fischeri* upamiętnia niemieckiego herpetologa Johanna Gustava Fischera. W handlu przez dziesięciolecia używano tej nazwy dla całej grupy, ale większość zwierząt należy do innych gatunków, zwłaszcza *Kinyongia multituberculata*, *Kinyongia matschiei* i *Kinyongia vosseleri*. Wszystkie trzy są obecnie odrębnymi gatunkami, podobnie jak *Kinyongia uluguruensis* i *Kinyongia tavetana*. Zwierzę sprzedawane jako *K. fischeri* jest więc zwykle innym gatunkiem. Wyrostek na pysku i grzebień grzbietowy to najwyraźniejsze cechy pozwalające odróżnić te gatunki.

## Występowanie i środowisko

*Kinyongia fischeri* jest znany wyłącznie z gór Nguru i Nguu we wschodniej Tanzanii. Nie występuje ani w górach Usambara, ani w górach Uluguru, gdzie żyją pokrewne gatunki, a jego zasięg nie pokrywa się z zasięgiem żadnego z nich.

Gatunek ma status bliskiego zagrożenia (NT). Od 2016 roku Tanzania nie zezwala na eksport dzikich żywych zwierząt, a do 2013 roku potwierdzono wywóz do handlu zaledwie trzech osobników prawdziwego gatunku.

> **Naturalny zasięg:** Tanzania.

### ŚRODOWISKO

*Kinyongia fischeri* żyje w wilgotnym lesie górskim do wysokości około 1.500 m n.p.m. Zwierzęta przebywają głównie na krzewach i niewielkich drzewach, zwłaszcza na skraju lasu. Klimat jest umiarkowany i wilgotny, temperatura zmienia się w ciągu roku tylko nieznacznie, a noce są chłodne. Jako kameleon górski gatunek jest przystosowany do stabilnego, chłodnego i wilgotnego klimatu leśnego i w przeciwieństwie do odpornych na suszę kameleonów nizinnych nie znosi długotrwale wysokich temperatur.

## Hodowla

### TERRARIUM

Wiedza o hodowli właśnie *Kinyongia fischeri* jest niemal żadna, ponieważ w niewoli przebywało tylko bardzo niewiele osobników prawdziwego gatunku. Zasady hodowli opierają się więc na klimacie w zasięgu występowania oraz na najbliższych, lepiej poznanych krewnych z grupy *Kinyongia fischeri*, zwłaszcza *Kinyongia matschiei* i *Kinyongia multituberculata*. Podane tu wartości są od nich zapożyczone lub oszacowane na podstawie klimatu.

Dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 60 × 120 cm (długość × szerokość × wysokość), a większe jest lepsze, bo gatunki z tej grupy dużo się poruszają, są szybkie i ciekawskie. Gatunek trzyma się pojedynczo, a samce nie mogą się widzieć.

Urządź terrarium bardzo gęsto roślinami, gałązkami i gałęziami na różnych wysokościach, tak aby zwierzę mogło schować się w listowiu. Zwierzęta są płochliwe, więc nieprzezroczyste boki i tylna ściana są zaletą. Terrarium ze szkła i siatki zapewnia wentylację i jednocześnie utrzymuje wilgoć, a odpływ w dnie usuwa nadmiar wody. Podłoże nie jest konieczne, ale samica musi mieć miejsce do złożenia jaj (patrz Rozmnażanie).

### TEMPERATURA

Temperatury oszacowano na podstawie klimatu górskiego. W dzień powinno być 20-25 °C z miejscem do wygrzewania o temperaturze 27-29 °C, a w nocy temperatura powinna spadać do 12-16 °C. Należy unikać temperatur powyżej 30 °C, dlatego w upalne lata terrarium musi stać w chłodnym miejscu.

Zapewnij ruch powietrza, aby nie stało w miejscu. Temperaturę powierzchni gałęzi do wygrzewania mierz termometrem na podczerwień.

### WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna być wysoka, 70-100 %, najwyższa w nocy i rano. Zwierzę pije krople i nie powinno mieć miski z wodą. Włącz zamgławiacz na kilka godzin przed zapaleniem światła rano i krótko zraszaj rano oraz ponownie po południu. Gałęzie i liście muszą w ciągu dnia wyschnąć, aby nie pojawiła się pleśń i rany na łapach. Woda destylowana lub z odwróconej osmozy utrzymuje zamgławiacze i dysze w czystości.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

### OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i potrzebuje jasnego, ale nie za ciepłego terrarium. Zaleca się UVB, a strefa Fergusona 2 to szacunek dla kameleona górskiego. Umieść świetlówkę tak, aby zwierzę mogło wybierać między światłem a cieniem, i utrzymuj oświetlenie przez 10-12 godzin na dobę. Niefiltrowane światło słoneczne na zewnątrz jest latem korzystne, o ile zwierzę ma cień i nie przegrzewa się.

Czytaj więcej: Światło i UVB

### ŻYWIENIE

*Kinyongia fischeri* zjada owady, takie jak świerszcze, karaczany, jedwabniki, hornwormy i szarańcze. Gatunki z tej grupy biorą wszystko, co zmieści się w pysku, także mniejsze jaszczurki. Owady karmowe powinny pochodzić z hodowli i być karmione pożywnym pokarmem.

Dorosłe zwierzęta dostają kilka owadów co drugi dzień, a młode karmi się codziennie. Kameleony górskie są wrażliwe na suplementy: oprószaj pokarm wapniem mniej więcej raz w tygodniu, a D3 podawaj tylko zimą, gdy zwierzę nie ma dostępu do światła słonecznego. Zwierzęta odłowione z natury należy przebadać i odrobaczyć.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

### ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

*Kinyongia fischeri* jest płochliwy i stresuje się przy dotykaniu. Nie bierz zwierzęcia do ręki bez powodu i daj nowemu osobnikowi kilka tygodni spokoju, zanim zaczniesz go dotykać.

Gatunek trzyma się pojedynczo, a samce są terytorialne. Jeśli zwierzę przestanie jeść, musi trafić do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów.

## Rozmnażanie

### DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce rozpoznaje się po długim, spłaszczonym wyrostku na pysku i masywnym grzebieniu grzbietowym. Samice mają tylko mały wyrostek na pysku. W grupie *Kinyongia fischeri* zwierzęta osiągają dojrzałość płciową po 9-12 miesiącach, ale samice powinny rozmnażać się dopiero w wieku 14-16 miesięcy.

### GODY I KOPULACJA

Samicę wpuszcza się do samca. Jeśli jest gotowa, toleruje zaloty samca bez agresji. Jeśli go odrzuca, zwierzęta należy natychmiast rozdzielić. Bez sezonowych zmian temperatury grupa rozmnaża się przez cały rok.

### SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Ciąża samicy trwa około ośmiu tygodni. Kilka dni przed złożeniem jaj zaczyna krążyć i mniej jeść, a następnie wykopuje norkę i składa jaja na jej końcu. Zniesienie liczy 12-20 jaj. Zapewnij samicy warstwę lekko wilgotnej ziemi z piaskiem o głębokości co najmniej 20 cm i temperaturze około 18-20 °C, a w czasie ciąży karm ją codziennie i w zbilansowany sposób, aby uniknąć problemów ze składaniem jaj.

### INKUBACJA

Jaja przenosi się do zamkniętego pojemnika z wermikulitem, który nie może być zbyt mokry (woda i wermikulit 1:1 wagowo). Układa się je zagłębione na dwie trzecie w podłożu i nie wolno ich obracać. Inkubacja przebiega w 22-23 °C w dzień i 17-18 °C w nocy przez pierwsze sześć miesięcy, a następnie o 1-2 °C cieplej. Wyklucie następuje wtedy po 8-11 miesiącach. Wartości dotyczą grupy *Kinyongia fischeri*; dla prawdziwego gatunku nic nie udokumentowano.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

### ODCHÓW MŁODYCH

Młode można odchowywać w małych grupach przez pierwsze 2-3 miesiące, ale potem muszą mieszkać osobno. Temperatura powinna być nieco niższa niż u dorosłych, a wilgotność wysoka. Podawaj małe owady z wapniem i witaminami.

## Zdrowie i częste błędy

Brak udokumentowanej wiedzy o chorobach właśnie *Kinyongia fischeri*. Typowe problemy kameleonów górskich to:

- Przegrzanie i oparzenia przy zbyt gorących lampach i zbyt wysokich temperaturach.
- Odwodnienie przy zbyt niskiej wilgotności i zbyt małej możliwości picia.
- Pasożyty wewnętrzne, zwłaszcza u zwierząt odłowionych z natury.
- Infekcje dróg oddechowych przy stojącym powietrzu.
- Choroba metaboliczna kości przy zbyt małej ilości UVB i wapnia.
- Przedawkowanie witamin A i D.
- Rany i pleśń przy gałęziach mokrych przez cały dzień.

Skontaktuj się z weterynarzem z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę przestaje jeść, ciemnieje i staje się apatyczne lub oddycha z otwartym pyskiem. Długość życia prawdziwego gatunku nie jest udokumentowana. W grupie *Kinyongia fischeri* zwierzęta dożywają w niewoli najwyżej około 6-7 lat.

### Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.